

واعظ

مقدمه

«واعظ» کتایبی دهاا چوخ فلسفه کتایبی دیر. بو کتتاب اله بئر آدامین فئکترلرئندن دانیشیر کی، انسان حیاتی نی قیسا، تضادلی، حاقسیز و پوچ تاپیر. هر گون شاهئددئر کی، اومئدلر نجه بوشا چیخیر. بو آدام بئلئر کی، تورپاقدان اولان انسان مجبور دور کی، دائم گله جیه طرف حرکت اتسئن. انسان اومئد سوسوزلوغوندا دیر، لاکئن گله جکدن اصلا خبری یوخدور. بونا گوره ده یاخشیزی اله اودور کی، خی-حاضیر زاماندا لَدَت آپارسین.

کتتابین یازاری چالیشیر کی، بئر نحوله حیاتین آماج و مقصدنی آنلا سین و بو تلاشا دوشور کی، لَدَت، حئکمت، و ثروت آله گئترسئن. لاکئن بونلاری دا باطل و پوچ تاپیر. چونکی شر و پئسلئک نئکبتلی کؤلگه سئنی هر شیئن اوستونه سالیب. انسان حیوان کئمی، حئکمتلی آخماق کئمی، عادل آدام دا شر آدام کئمی اولور. بو دونیادا عدالت همئشه ظفر قازانمیر. اولومدن سونرا اولان حیات دا اوندا هچ اومئد یاراتمیر.

واعظئن آخر نصئحتی بودور: «تاریدان قورخ و اونون امرلرئی ساخلا، چونکی انسانین بوتون وطنه سی بودور.» (۱۲: ۱۳)

کتتابین مضمونو:

- هر شی باطلدئر ۱: ۱-۱۸
- شادلیغین باطل لئی ۲: ۱-۲۶
- هر شیئن اؤز واختی وار ۳: ۱-۲۲
- دونیانین اذئبتلری ۴: ۱-۱۶
- تارییا یاخین گلیمک ۵: ۱-۲۰: ۶
- حئکمت حاقئندا ۷: ۱-۱۷: ۸
- هرکسئن عاقبتی بئردئر ۹: ۱-۲۰: ۱۰
- زحمت چکمه بئن قئیمتی ۱۱: ۱-۱۱: ۶
- آخر نصئحت: تارینی یادا سال ۱۱: ۷-۱۲: ۸
- آخر سؤز ۱۲: ۹-۱۴

هر شی باطلدئر

اورشلئمه پادشاهلیق ادن داوود اوغلو
واعظئن* سؤزلری.

۲ واعظ دئیر:

باشدان باشا باطلدئر!

باشدان باشا باطلدئر!

هر شی باطلدئر.

۳ انسانین گون آلتیندا چکدئی بوتون

زحمتلرئن

نه فایداسی وار؟

۴ بئر نسل گدئر، او بئری نسل گلئر،

أما یر دائم دورور.

۵ گون چیخیر، گون باتیر؛

تله سنک یرته دؤنور کی،

تزه دن چیخسین.

۶ یل جنوب سمتنه اسئر،

سونرا شئمال سمتنه دؤنور،

دؤنه-دؤنه گدئر؛

دؤنوشلرنی تکرار ادئر.

۷ بوتون چاپلار دهزه آخیرلار،

أما دهز هج دولمور.

آخدیقلاری یره دؤنورلر کی،

تزه دن آخسینلار.

۸ هر شی یورور؛

بئر آدمین دئیبله جیندن ده چوخ!

گؤز گؤرمکدن دویمور،

قولاق دا اشنمکدن.

۹ نه اولوب، گننه اولاجاق،

نه ادئلئب، گننه ادئله چک؛

اونا گؤره ده گون آلتیندا هج تزه بئر

شی یوخدور.

۱۰ مگر إله بئر شی وار کی، اونون حاقیندا

دیلسئن:

«باخ، تزه بئر شی!»

او دا چوخدان وار ائمش،

بئرئم زمانیمیزدان دا قاباق.

۱۱ قاباکی شیلردن هج نه خاطیرلانمیر،

گله چکده باش ورن شیلردن ده،

بوندان سونرا گلنلر آراسیندا هج نه

خاطیرلانمایاجاق.

حکمت باطلدئر

۱۲ من واعظ، ائسرائیل اوستونه اورشلئمه

پادشاه ائدئم. ۱۳ اورهیمی بونا قویدوم کی،

بوتون گؤیون آلتیندا عمل ادئلنلری حکمتله

تفتش ادئب آراشدیریم. تاری انسانلارا نه

دردلی بئر وظیفه ورئب کی، اونون آلتیندا

زحمت چکسئن! ۱۴ گون آلتیندا ادئل بوتون

ائشلیری گؤردوم، و باخ، هامیسی باطلدئر؛ یل

دالینجا قاچماقدیر.

۱۵ آیری اولان دوز اولا بئلمز،

اسکنک اولان سایلماز.

۱۶ قلیئمده ددئم: «باخ، من بؤیوک بئر آدم

اولموشام و مندن قاباق اورشلئمه اولان

پادشاهلارین هامیسیندان چوخ حکمت

آرتیرمیشام. اورهیتم چوخ حکمت و معرفت

گؤروب.» ۱۷ سونرا، اورهیمی بونا قویدوم کی،

حکمتی آنلایم، دلئلک و سفه لئی بئلیم. و

بئلدم کی، بو دا یل دالینجا قاچماقدیر.

۱۸ چونکی حکمت چوخ اولدوقجا

کدر ده چوخالیر،

معرفت آرتدیقجا، درد ده آرتیر.

لدت باطلدئر

۲ اورهیئمده فئکترکشدئم: «گل ائندی،

سنی لدتله امتحان ادئم، کفه باخ.» و

گؤردوم کی، بو دا باطلدئر. ۲ گولمک حاقیندا

ادئلہ ممش اولماسین. ۱۳ و گوردوم کی، نجه ائشیق قارانلیقدان اوستوندور، حنکمت ده عاغلیسلیقدان إله اوستوندور. ۱۴ حنکمتلی آدامین گوزلری باشیندادیر، لاکئن سفه آدام قارانلیقدان گزئر. اما بونو دا بئلئر کی، هر ائکسئشن باشینا گلن احوالات بئردئر. ۱۵ اورہیمده فنکترلشدئم: «سفه آدامین باشینا گلن احوالات منئم ده باشیما گلهجک؛ بس حنکمتلی اولماغیمین نه فایداسی وار؟» اونا گوره ده اورہیمده ددئم: «بو دا باطللدئر.» ۱۶ چونکی حنکمتلی آدام دا سفه آدام کئمی، بئر داها خاطیرلانمایاجاق، گلهجک گونلرده هامیسی یادلاردان چیخاجاق. وای کی، حنکمتلی آدام دا سفه کئمی اولور! ۱۷ بلهجه حیاتدان نفرت اتدئم، چونکی گون آلتیندا ادئلن ائشلر منه یامان گوروندو. هر شی باطللدئر، یل دالینجا قاقماقدیر.

مشقتلر باطللدئر

۱۸ بله اولدو کی، گون آلتیندا چکدئیم زحمتلرئن بوتون ثمره سئندن نفرت اتدئم، چونکی اونو مندن سونرا گلن آداما بوراخمالی یام. ۱۹ و کئم بئلر کی، او، حنکمتلی بئر آدام اولاجاق، یوخسا عاغلیسلیزین بئری؟ لاکئن هر حالدا، گون آلتیندا حنکمتلی رفتار ادئب چکدئیم بوتون زحمتلرئن ثمره سئنی آلی آلتینا آلاجاق. بو دا باطللدئر. ۲۰ اونا گوره ده اورہیم گون آلتیندا چکدئیم بوتون مشقتلردن اومئدئنی ائتئردی. ۲۱ آدام وار کی، حنکمتله، معریفته، مهارتله زحمت چکئب، سونرا دا پایینی اونون اوچون زحمت چکمه ممش بئر آداما بوراخیر. بو دا باطللدئر، بویوک بئر درددر. ۲۲ چونکی آدامین گون آلتیندا چکدئی بوتون زحمتلرئن، اورہیمئن آرزو اتدئیندن اونا نه فایدا وار؟ ۲۳ هامی گونلری آنجاق درددر، ائشلری آنجاق کدردئر. حتا گجه بله اورہیی راحتلامیر. بو دا باطللدئر.

ددئم: «دلئلکدئر!» و لذت حاقیندا ددئم: «نه فایداسی وار؟» ۳ اورہیمده بونو آراشدیریم کی، نجه بدنمی شرابلا شادلاندیریم و نجه عاغلیسلیزلیگی آله گئتئم. اورہیم حله ده منی حنکمتله هندایت ائدردی. ائستہیردئم گوروم گویون آلتیندا ائنسانلار اوچون اونلارین بو نجه گون عؤمورلرئنده دیرلی اولان نه وار. ۴ بویوک ائشلر اتدئم: اوزومه اولر تنکدئم، اوزومه اوزوم باغلاری سالدیم، ۵ اوزومه باغچالار و باغلار دوزلئتئم و اونلاردا هر جور میوه آغاجی اکدئم. ۶ اوزومه سو حووضلاری قاییردیم کی، مشهده بئنن آغاجلاری سوارسین. ۷ نؤکرلر و کنئزلر آلدیم، اؤئمده دوغولان قوللاریم دا وار اندی. هم ده مال-حیوانیم و سورولرئم، او قدر کی، بوتون مند اثرهلی اورشلئمده اولانلارینکیندان چوخ اندی. ۸ اوزومه قیزیل و گوموش، پادشاهلار و وئلیتلرئن خزئنه لرئنی ده ییغدیم. اوزومه کئشی و آرواد خانئندهلر آلدیم، اوزومه کئشلرئن لذت آلدیگی حرملری ده چوخالتدیم. ۹ بلهجه بؤیودوم و بوتون مند اثرهلی اورشلئمده اولانلاردان داها بویوک اولدوم. حنکمتئم ده یانیمدا قالدی. ۱۰ گوزلرئمئن بوتون آرزو اتدئینی اونلاردان اسرگمه دئم، اورہیممی هچ بئر حظدن محروم اتمه دئم. قلبئم چکدئیم بوتون مشقتلردن راضی اندی. بو، چکدئیم بوتون مشقتلرئن پایی اندی. ۱۱ دؤنوب آلرئمئن اتدئی بوتون ائشلره، اتدئکلرئمده چکدئیم بوتون مشقته باخدیم. باخ، هامیسی باطل اندی، یل دالینجا قاقماق اندی، گون آلتیندا هچ فایداسی یوخ اندی.

حنکمت و سفه لک باطللدئر.

۱۲ سونرا دؤنوب حنکمته باخدیم، دلئلیه و عاغلیسلیزلیغا باخدیم. پادشاهین یرئنه اوتوران جانئشئن نه اده بئلهجک کی، چوخدان

موحاربه‌ننن واختی وار، صولحون
واختی.

۹ ائشه‌ین آداما زحمت چکدئی ائشدن نه
فايدا وار؟ ۱۰ گۆرموشم کی، بو ائشی تارى
ائىسانلارا ورئب کی، اوستونده زحمت
چکسنلر. ۱۱ او هر شىي اؤز واخىندا گۆزل
ياراديب. ابدئيتى ده ائىسانلارین اوره‌بئنده
قويوب. اما ايله ادنب کی، ائىسان تارینین
اتدئیی ائشئنی اؤلئندن آخیرینا قدر آنلایا
بئلمه‌سن. ۱۲ بئلئرم کی، اونلار اوچون
شادلیق اتمکدن و عؤمورلری اولدوقجا
ياخشىلىق اتمکدن داها ياخشى بئر شى
يوخدور. ۱۳ هم ده هر کسئن يئب ائچمه‌ی
و چکدئیی بوتون زحمتلرئندن راضى اولماغى
تارینین هدئیه‌سى دئر. ۱۴ بئلئرم کی، تارینین
اتدئیی هر ائش ابده کئمی دورور؛ اونا نه
آرتيرماق اولار، نه ده اوندان اسکتلتمک.
تارى بونو اونون اوچون ادئر کی، ائىسانلار
اوندان قورخسونلار. ۱۵ هر نه کی، ائندى وار،
کچمئشده ده وار ائدى. هر نه ده کی،
اولاجاق، قدئمدن اولوبدور. تارى اولوب-
کچئلرئن حسايینی طلب ادئر.

تورپاقدان تورپاغا

۱۶ گونون آلتیندا باشقا بئر شى ده گۆردوم:
عدالت يرئنده پئسلئک وار، صالحلئک يرئنده
شرارت. ۱۷ اوره‌يئمه فنکئرلئشدئم: «تارى هم
صالح آدمى، هم ده پئس آدمى موحاکمه
اده‌جک، چونكى هر ائشئن واختى وار، هر
عملئن واختى.»
۱۸ ائىسانلار حاقئندا اوره‌يئمه فنکئرلئشدئم:
«تارى اونلاری ائمتاحان ادئر کی، اؤزلرئئن
آنچاق حيوان اولدوقلارینی گۆرسونلر.»
۱۹ چونكى ائىسانلارین باشینا گلن، حیوانلارین
باشینا دا گلئر؛ ائکئسئننن ده آخیری بئردئر.
نجه کی، بو اؤلور، او بئرى ده ايله اؤلور.
ائکئسئننن ده نفسى بئردئر و ائىسان حیواندان

۲۴ آدام اوچون داها ياخشى بئر شى نه
وار؟ مگر بو کی، يئب ائچسنن و چکدئیی
زحمتلئندن جانبا کف قازانسین. گۆردوم
کی، بو دا تارى طرفئندن گلئر. ۲۵ چونكى
مندن باشقا کئم يئيه بئلر؟ کئم کف اده‌بئلر؟
۲۶ چونكى نظرئنده ياخشى اولان آداما،
تارى حئکمت، معرفت، و شادلیق ورئر، اما
گوناهکارلارا ييغماق و آنبار اتمک زحمتئنى.
ايله کی، اونلاری تارینین نظرئنده ياخشى اولانا
ورسئن. بو دا بائلئدر، يل دالینجا قاچماقدیر.

هر شئین واختى وار

۳ هر شئین واختى وار، گۆيون آلتیندا
هر ائشئن واختى وار:
۲ دوغولماغین واختى وار، اؤلمه‌ينن واختى.
اکمه‌ينن واختى وار، کۆکۆندن
چيخارتماغین واختى.
۳ اؤلدورمه‌ينن واختى وار، صاباغلتماغین
واختى.
يیخماغین واختى وار، بئنا اتمه‌ينن
واختى.
۴ آغلاماغین واختى وار، گولمه‌ينن واختى.
ياس توتماغین واختى وار، اويناماغین
واختى.
۵ داشلاری داغیتماغین واختى وار،
داشلاری ييغماغین واختى.
قوجاقلاشماغین واختى وار،
قوجاقلاشمدان اؤزونو اوزاق
ساخلاماغین واختى.
۶ آختارماغین واختى وار، ائئرهمه‌ينن واختى.
ساخلاماغین واختى وار، آتماغین
واختى.
۷ ييرتماغین واختى وار، تئکمه‌ينن واختى.
ساکت اولماغین واختى وار،
دانیشماغین واختى.
۸ سيومه‌ينن واختى وار، نفرت اتمه‌ينن
واختى.

گۆزلى مال-دۆولتدن دويموردو. هچ واخت
اۆزوندن سوروشموردو كى، «كئم اوچون بو
قدر زحمت چكئرم؟ كئم اوچون جانىمى
لذتدن محروم ادرئم؟» بو دا باطلدئر، يامان
بئر زحمتدئر.

۹ ائكى آدم بئر آدمدان ياخشى دير، چونكى
زحمتلى اوچون ياخشى اوچرت آلاجاقلار؛
۱۰ اگر بئرى يىخىلسا، يولداشيني او بئرى
قالديرار. لاكئن واى او آدمين حالينا كى،
يىخىلىر و اونو قالديران بئرى يوخدور.
۱۱ بوندان علاوه، اگر ائكئسى بئر يرده ياتالار،
قىزىشارلار. اما تك باشينا بئر آدم نجه
قىزىشار؟ ۱۲ و اگر بئرى هوجوم كئترسه،
ائكئسى اونون قاباغيندا دورا بئرلر. اوچ قاتلى
بئر ائپ تز قيريلماز.

۱۳ فاغير و حئكمتملى بئر جاوان، انخطار
قبول اتمهين قوجا و سَفه بئر پادشاهدان
ياخشى دير. ۱۴ چونكى او جاوان بو اۆلكهده
يوخسوللوق ائچئنده دوغولسا دا، زئندان
دوشسه ده، چيخىب پادشاه اول بئر.
۱۵ گۆردوم كى، گون آلتيندا گزن بوتون
ياشاينلار، پادشاهين يرئنه اوتوران بو جاوانين
آردينجا كئئرلر. ۱۶ اونون باشينا ييغىلان بوتون
خالقين سايى-حسابى يوخ ائدى. لاكئن
سونرا گلن نئسلر اوندان سوئتميه جكلر. بو
دا باطلدئر، يل دالينجا قاچماقدير.

تارينين قورخوسوندا ياشا

۵ تارينين اوئنه گئئئئن زامان، آياغينا
موواظئب اول. قولاق آسماق اوچون
ياخينلاشماق، سَفه لرئن قوربانيني تقدئم
اتمكدن داها ياخشى دير، چونكى اونلار
نه پئس ائش ائدئكلرئنى بئلمئرلر. ۲ آغزين
تَلسمه سئن، اوره يئن بئر مطلبى تارينين
حوضورونا گئئرمكده عجله اتمه سئن.
چونكى او گۆلدره دئر و سن ير اوزونده سن.
بونون اوچون سۆزلرئن آز اولسون. ۳ نجه

هچ ده اوستون ديئل، چونكى هاميسى
باطلدئر. ۲۰ هاميسى بئر يره كئئر؛ هاميسى
تورپاقدان گئلب، تورپاغا دا دؤنور. ۲۱ كئم
بئئر كى، ائسانلارين روحو يوخاريا چيخير
و حيوانلارين روحو آشاغييا، ير آلتينا ائئر؟
۲۲ و گۆردوم كى، آدمين اۆز ائشرئنده كَف
اتمه سئندن داها ياخشى بئر شى يوخدور،
چونكى اونون پايى بودور. چونكى اونو كئم
گئئره جك كى، اۆزوندن سونرا اولاجاغيى
گۆرسون؟

ظولم، مشقّت، دوستسوزلوق

۴ تكرر باخديم و گون آلتيندا اءئلن
بوتون ظولملرى گۆردوم: باخ،
مظلوملارين گۆزياشلايرنى گۆردوم، و اونلار
تسلّى ورن اصلا يوخ ائدى. قودرت طولم
اندلر ائئنده ائدى، مظلوملار تسلّى ورن اصلا
يوخ ائدى. ۲ اؤلوب-گئتمش اولانلار، دئرى
ياشاينلاردان داها خوشبخت سايديم. ۳ اما
اونلارين هر ائكئسئندن داها خوشبخت،
اونلارديرلار كى، حله دوغولماييلار، و گون
آلتيندا اءئلن پئسلئى گۆرمه يئرلر.

۴ گۆردوم كى، بوتون زحمت و بوتون ياخشى
گدن ائش آدمين قونشوسونا پاخيلىغى
گلمكدن باش آلبير. بو دا باطلدئر، يل دالينجا
قاچماقدير.

۵ سَفه آدم ائئنى قوينونا قويور، اۆز بدننى
اوزور.

۶ راحتليقلا بئر اوووج دولوسو، زحمت
و يل دالينجا قاچماقلا آلّه گلن ائكى اوووج
دولوسوندان ياخشى دير.

تنهاليجين معناسيزليغى

۷ گئنه گون آلتيندا اولان باطل بئر شى
گۆردوم: ۸ يالقوز بئر كئشى وار ائدى، نه
اوغلو وار ائدى، نه ده قارداشى. بوتون
زحمتلرئنه ده آخير يوخ ائدى. لاكئن گئنه ده

اۋز زحمتىندىن ئالنىدە گۆتۈرمەك اوچۇن ھېچ بىر شى آپارمايماق. ۱۶ بو دا بۇيۇك بىر پىسلىككە: ئىنسان نىچە گلىش، تامامەن الە دە گلىش و يىل اوچۇن زحمت چىكەمەستىندىن اونا نە قالير؟ ۱۷ عۆمۈر بويۇ قارائلىقدا پىش، بۇيۇك سىخىتى، ناخوشلوق و قىزىپ ائچىنىدە.

۱۸ باخ، ئىنسان اوچۇن مەنم گۆردويۇم ياخشى و گۆزلى شى بودور كى، پىش، ائچىش، و تارىنىن اونا وردىنى نىچە گون عۆمۈرىدە، گون آلتىنىدا چىكەلىشى بوتون زحمتلىرىدىن كەف اتىش؛ چونكى اونون پاىى بودور. ۱۹ ھەم دە، تارى ھەر كىسە ثروت و دۆلەت ورتىپ، اونا بو قودورتى دە ورتىپ كى، اونلاردان پىش، پاىىنى آلسىن و زحمتىندىن كەف اتىش؛ بو تارىنىن ھەيئەسىدۇر. ۲۰ اونا گۆرە دە بلە ئىنسان عۆمۈرىدە گونلىرىنى چوخ يادا سالماز. چونكى تارى، اونو اورەيىشنى سونىچى ئالە مشغول ساخلاير.

۶ گون آلتىدا گۆردويۇم بىر پىسلىك وار و ئىنسانلار آراسىدا چوخ پاىىلىپ: ۲ ادام وار كى، تارى اونا وار-دۆلەت و عزەت ورتىپ، الە كى، آرزو اتىدىشى ھەر شىدىن جاني اوچۇن آسكىنى يۇخدور، آنجاق اونا بو شىلردن يىش-ئىچمەيە ئىمكان ورمۇر. ياد بىر ادام اونون مالىنى پىش. بو دا باطلدۇر، يامان بىر دردۇر.

۳ بىر ادام يوز اوشاغىن آتاسى اولوب چوخ ائللەر ياشاسا دا، اوزون عۆمۈرىدە غۇشۇندە جاني ياخشىلىقلا دويمايىپ، حۆرمەتلە دىن اولونماسا، منىچە دوشموش اوشاق اوندان ياخشىدۇر. ۴ چونكى بلە اوشاق بوش يره دوغولور، قارائلىق ائچىنىدە ائىتە-گىدۇر، ھېچ آدى دا چىكەلمۇر. ۵ گرچى نە گون گۆرۈپ نە دە بىر شى بىلىپ، لاكىن بو اوشاغىن راحتلىغى او آدمەدان داھا چوخدور. ۶ حەتتا اگر ائكى دىفە مەن ائل ياشاسا دا، ياخشى شىلردن كەف اتمەيى بىلمۇر. مگر ھەر ائكىسى دە بىر يره گەتمۇر؟

ائىشەن چوخلوغو ئالە رۇيالار گىلر، سۆزون چوخلوغو ئالە دە سەھىش سىسى گىلر.

۴ تارىيا نذر اتدئىش زامان، اونو يرنە يترىمەك دە يوبانما، چونكى او، سەھەلردن خوشلانماز. نذر اتدئىش يرنە يترى. ۵ نذر اتمەمەش، نذر ادب اونو يرنە يترىمەمەشندىن داھا ياخشىدۇر. ۶ قويمى سۆزلەرن سنى گوناھا باتىرسىن. سۆز گەتەن دە دىمە كى، «اتدئىش نذر سەھو ائدى.» نە اوچۇن تارى سنى سۆزۈنلە قىزىلىش و سنى آللىش ائشنى مەھو اتىش؟ ۷ چونكى رۇيالار يىن چوخلوغۇندا و سۆزلەرن چوخلوغۇندا باطل شىلر چوخ اولار. سىن آنجاق تارىدان قورخ.

ثروت باطلدۇر

۸ اگر گۆرۈرسىن كى، بىر ئۆلەتدە فاغىرلار ظولم ادلىش، عدالت و صالحلىك پاى آلتىدا تاپىلالاير، گۆردويۇنە تەجۈب اتمە. چونكى ھەر مەنسەب صاحىبىنە اۋزۈندىن اۋستون بىر نظارتچى قويۇلۇپ و اونلار يىن باشىدا دا اۋزۈلۈندىن اۋستون اولانلار وار. ۹ مەشنى سورولمەشنى ائستەيىن بىر پادىشاھ، اۋلكە اوچۇن ھەر باخىمدان فايدالىدۇر.

۱۰ پولو سۆن پولدان دويماز، مال-دۆلەت سۆن دە قازانچىدان. بو دا باطلدۇر. ۱۱ مال چوخلىنجا، اونو يىتىلر دە چوخلار. گۆزلى ئالە اونو گۆرمەكەن ساوايى صاحىبىنە نە فايداسى وار؟ ۱۲ فىلەنن يۇخوسو شىرنىدۇر، فرق اتمەز آز پىش يا چوخ. اما وارلى ادامىن توخلوغو قويماز كى، او ياتىسەن.

۱۳ گون آلتىدا گۆردويۇم بۇيۇك بىر پىسلىك دە وار: ساخلاشمىش ثروت، صاحىبىش جانيىنلا بلا اولور. ۱۴ ھەمىن ثروت پىش ائشەلە آرادان گىدۇر، صاحىبىنە اوغول دوغولاندا، اونا بوراخماغا آرتىق ائلىدە ھېچ بىر شى يۇخدور. ۱۵ آناسىنىن قارىنىدان نىچە لوت دوغولۇپ، لوت دە قايدىداق؛ گىلدىي كىمى گەجەك.

بو دا باطلدئر.

۷ دوغوردان دا کی، طولم حئکمتلی آدامی
آخاما دؤنذرر،

روشوت ده اورهیی فسادا چکر.
۸ بئر شین آخیری،

اونون باشلانیشیندان یاخشی دیر.
روحوندا صبرلی اولان آدام،

روحوندا مغرور اولاندان یاخشی دیر.
۹ روحوندا حئرصلنمه یه تگسمه،

چونکی قضب سفهلرن قوجاغیندا
اوتورور.

۱۰ دمه:

«نه اوچون قاباقکی گونلر بو گونلردن
یاخشی ائدی؟»

چونکی بو حاقدان سوروشدوغون
سوال حئکمتلی دیتل.

۱۱ حئکمت، مراث قدر یاخشی دیر،
گونشی گوزنلره فایدالی دیر،

۱۲ چونکی نهجه پول، آدامی کؤلگه سئنده
حفظ ادر،

حئکمت ده آدامی اله حفظ ادر.

لاکئن معرفتین اوستونلویو بودور کی،
حئکمت، اونا صاحب اولانا حیات و زر.

۱۳ تارینین ائشنه بئر دقت ات؛

اونون آیری اتدیشنی کئم دوز اده بئر؟
۱۴ یاخشی گونلرده شادلی اول، آما یامان

گونلرده دقت ات؛ یقئن کی، اونلارین هر
ائکسئنی ده تار ی تمیئن ادب، اله کی،
آدام اوزوندن سونرا نه باش وره جیئنی تاپا
بئلمه سن.

۱۵ بوتون بونلاری باطل گونلرئمه گوردوم:
صالح بئر آدام وار کی، صالحلییی ائچئنده
هلاک اولور، پئس آدام دا وار کی، پئسلئینده
عومرونو اوزادیر. ۱۶ حددن آرتیق صالح اولما،
حددن ده آرتیق حئکمتلی؛ نه اوچون اوزونو
هلاک اده سن؟ ۱۷ حددن آرتیق شرور اولما،
حددن ده آرتیق عاغیلسیز؛ نه اوچون اجلئن

۷ انسانین بوتون زحمتی قارنی اوچوندور،
لاکئن گئنه ده جانی دویماز. ۸ حئکمتلی
آدامین سفهدن نه اوستونلویو وار؟ فاغیرا نه
فایدا وار کی، یاشایانلار آراسیندا نهجه رفتار
اتمه یئنی بئلسن؟ ۹ گوزون گورمه سی جانین
آرزو چکمه سنندن یاخشی دیر. بو دا باطلدئر،
یل دالینجا قاچماقدیر.

۱۰ نه وارسا، چوخدان اونا آد قویولوب،
انسانین نه اولدوغو دا بئلئنب؛ هچ کس
اوزوندن قووتلی اولانلا گولشه بئلز. ۱۱ سوزلرئن
چوخلوغوندا باطللئک ده چوخدور، بونون
انسانا نه فیداسی وار؟ ۱۲ چونکی کؤلگه
کئمی گلب گدن عومرونون بوش گونلرئنده،
کئم بئلر کی، انسان اوچون یاخشی شی
نه دئر؟ کئم بئر آداما دئییه بئلر کی، اوندان
سونرا گون آلتیندا نه باش وره جک؟

حئکمت

یاخشی آد عطیرلی یاغدان،
اؤلوم گونو ده آدامین دوغوم گونوندن
یاخشی دیر.

۲ یاس اوئنه گتمک،

ضیافت اوئنه گتمکدن یاخشی دیر،
چونکی هر آدامین آخیری اؤلومدور؛

یاشایان هرکس گرک بونو یادیندا
ساخلا سین.

۳ گدر گولمکدن یاخشی دیر،

چونکی اوزون قمگئن اولماسی اورهیی
سوئندئر.

۴ حئکمتلی آدامین اورهیی یاس اوئنده دئر،

آما سفهئن اورهیی شادلیق اوئنده.

۵ حئکمتلی آدامین مذمتنی ائتمک،
سفهئن نغمه سئنی ائتمکدن

یاخشی دیر،

۶ چونکی سفهئن گولمه یی،

قازان آلتیندا یانان تنکانین سسی
کئمی دئر.

اوزونون توتقونلوغو دېئشُر.
پادشاهدان ائطاعت ات.

۲ سنه نصحت ادثرم: پادشاهين حۇكمونو تارياپا اتدئشن آندين خاطرئنه ساخلا. ۳ اونون حوزوروندا چيخماغا تَكسمه. پئس ائشن اوستونده دورما، چونكى او، ائسته دئبي هر شىي اده بئلر. ۴ پادشاهين سۇزو هارادا اولسا، اورادا قودرت وار. كئم اونا دئيه بئلر: «نه ادثرسن؟» ۵ اونون حۇكمونو يرئنه يئترن يامان شيه دوشمز، حىكمتلى آدامين اورهىي هم واختي آييرد اذر، هم ده اونون نجه يرئنه يئترمه سئنى. ۶ چونكى هر شئين هم اؤز واختي وار، هم ده نجه يرئنه يئترلمه سى، گرچى ائسناسين داشيدىغى موصئبت آغبردير. ۷ اونا گۇره كى، نه اولاجاغى بئلمئز؛ نه واخا اولاجاغى اونا كئم دئيه بئلر؟ ۸ آدم يوخ كى، روحون اوستونه قودرتى اولسون و اونو توتوب ساخلاسين، اؤلوم گونو اوستونه هچ كسئن قودرتى يوخدور. بو موحاربه ده مورخصلئك يوخدور، پئسلئك ده صاحئبئنى قورتارماز. ۹ بونون هاميسينى گۇردوم و گون آلتيندا يرئنه يئترئلن هر شيه دئقت اتدئم: زامان وار كى، بئر آدامين آيرى آداما آغاليق اتمه سى جانئين بلاسى اولور. ۱۰ سونرا پئس آداملار ين دفتنى ده گۇردوم. او آداملار كى، موقدس يره گلئب گُدرئلر و بونو اتدئكلرى اوچون ياشادىقلارى شهرئن خالقى طرفئندن تَعْرِفْلَه نَرْدئلر. بو دا باطلدئر. ۱۱ پئس ائشن جزاسى تَز ورئلمه دئئنه گۇره، ائسنالار ين اورهىي پئسلئك اتميه جسارت تاپير. ۱۲ گرچى گوناھكار آدم يوز دفة پئسلئك ادئب حياتينى اوزادير، لاكئن يقتن بئلئرم كى، تاريدان قورخانلار ين، اونون حوزوروندا حۇرمتله دورانلار ين خيرئنه اولاجاقدير. ۱۳ آما پئس آداما ياخشىليق اولماياجاق و اونون گونلىرى ده كۇلگه اوزالانان كئمى اوزاديلماياجاقدير، چونكى تارينين حوزوروندا حۇرمتله دورمور.

گلمه مئش اۆله سن؟ ۱۸ ياخشى دير كى، بئرئنى توتاسان، او بئرئندن ده ائئنى بوراخماياسان، چونكى تاريدان قورخان آدم هر انفراطدان قاچار.

۱۹ حنكمت عاغيلى آداما، شهرده اولان اون حۇكمداردان داها چوخ قووت وُرر.

۲۰ دوغروندان دا، ير اوزونده اله بئر صالح آدم يوخدور كى، ياخشىليق ادئب هچ گوناھ اتمه سئن.

۲۱ بوندان علاوه، آداملار ين ددئبي سۇزلرى اوره يئنه آلما، اولماسين ائشه سى كى، قولون سنى سۇيور. ۲۲ چونكى ستنن اؤز اوره يئن ده ياخشى بئلئر كى، سن ده چوخ دفة اؤزگه آداملارى سۇيويسن.

۲۳ بونلار ين هاميسينى حنكمتله ثوبوت اتدئم. ددئم: «حنكمتلى اولاجاغام» آما بو مندن چوخ اوزاق ائدى. ۲۴ او كى، بو قدر اوزاق، چوخ دا درئندئر، كئم اونو تاپا بئلر؟

۲۵ اوره يئمى بونا قويدوم كى، حنكمتى و شيلرئن سببئنى بئلئم، آختاريم و آراشديريم. سَفْهَلَيْش پئسلئئنى ده بئلئم، حَتّا عاغيلسيزليغى و دَلَلْئى ده بئلئم. ۲۶ اوره يى تله اولان، اوره يى تور اولان اروادى اؤلومدن ده آجى تاپديم، او اروادى كى، آللى زنجئردئر. تارينى راضى ادن آدم اوندان قاچار، لاكئن گوناھكار آدم اونا توتولار. ۲۷ او واعظ دئير: «باخ، شيلرئن سببئنى تاپماق اوچون بئر-بئر حسابا قويوب تاپديغيم بودور — ۲۸ جانيم حله ده اونو آختارير، لاكئن تاپا بئلمئر: مئنده بئر كئشى تاپديم، آما اونلار ين هاميسيندا بئر ارواد تاپماديم. ۲۹ باخ آنجاق بونو تاپديم كى، تارى ائسنالارى دوز ياراتدى، آما اونلار چوخ فئتنه لر دالينجا گئدئلر.»

حنكمتلى آدم كئمى كئم وار؟

بئر شئين معناسينى كئم بئلئر؟

آدامين حنكمتى اونون اوزونو

ائشيقلانديرار،

قدر کی، یاشاییرلار، دَئللئک اوزکلرئنده وار و اوندان سونرا اؤلولرئن یانینا گدئرلر. ۴ اَما دئرلر جاماعاتینا قوشولانین اومدی وار، چونکی دئری بئر انت اؤلو بئر شئردن یاخشی دیر. ۵ چونکی دئرلر اؤلجهکلرئنی بئلئرلر، لاکئن اؤلولر بئر شی بئلئرلر و آرتیق اونلار اوچون آجر یوخدور، چونکی اونلارین ذئکری ده یادلاردان چیخیب. ۶ اؤلولرئن سوگئلری، نفرتلری، اونلارین پاخیلئقلاری دا چوخدان محو اولوبدور؛ گون آلتیندا یرئنه یتئرلئن هچ بئر شیدن آرتیق پایلاری اولمایاجادیر.

۷ گت چؤرهینی شادلیقلا یر، شرابینی شاد اوزکله ائچ؛ چونکی تار، اتدئکلرئندن چوخدان راضی دیر.

۸ قوی پالتارین همئشه آغ اولسون، باشیندان یاغ آسکئک اولماسین.

۹ باطئل عؤمرونون بوتون گونلرئنده، سؤدئشن آروادلا خوش بئر حیات کچئرت؛ او عؤمرونده، تارینین گون آلتیندا سنه وردئی بوتون باطئل گونلرئنده. چونکی حیاتینین پایی، گون آلتیندا چکدئشن زحمتئن پایی اودور. ۱۰ آلرئشن اتمیه تاپدیغی هر شی بوتون قوؤئشله ات؛ چونکی گدهجیشن قبئرده نه ائش وار، نه دوشونجه، نه معرفت وار نه ده حئکمت.

۱۱ گئنه باخدیم و گون آلتیندا گؤردوم کی، میدان بَک قاچانلارینکی دئئل، محاربه ده پهلوانلارینکی. چؤرک حئکمتلی لرئنکی دئئل، ثروت ده آنلاقلی اولانلارینکی. ائللطئفات عالمئرلئنکی دئئل، چونکی واخت و بخت اونلارین هامیسینین قاباغینا چیخیر. ۱۲ بوندان علاوه، ائنسان اؤز واختینی بئلئر؛ بالیقلارین یامان بئر توردا دوشدویو کئمی، قوشلارین تلهیه ائللشدئی کئمی، ائنسانلار دا پئس بئر زامانا دوشرلر، او زامان کی، قئئلدن اونلارین اوستونه گلر.

۱۴ یر اوزونده باش ورن آیری بئر باطئلئک ده وار؛ صالح آدمالار وار کی، باشلارینا گلئر، پئس آدمالارین باشینا گلمه‌لی دئر. پئس آدمالار دا وار کی، اونلارین باشلارینا گلن صالح آدمالارین باشینا گلمه‌لی دئر. دئم کی، بو دا باطئلدئر. ۱۵ بلهجه کَفه باخماغی اوستون سایدیم، چونکی گون آلتیندا ائنسان اوچون یمکدن، ائچمکدن، و کَفه باخماقدان داها یاخشی بئر شی یوخدور. چونکی گون آلتیندا تارینین اونا وردئی عؤمور بویو زحمتدن آنجاق بو اونا قالیر.

۱۶ او زامان کی، اورهیمی حئکمتی بئلیمه قویدوم، اله کی، یر اوزونده ادئلن ائشلری گؤروم. گؤروم کی، نهجه گجه-گوندوز آدمین گؤزلرئنه یوخو گلئر. ۱۷ او زامان تارینین بوتون ائشلرئنی گؤردوم. گؤردوم کی، ائنسان گون آلتیندا ادئلن ائشی آنلاپا بئلمز. نه قدر آختارماغا چالیشسا دا، گئنه اونو آنلامایاجادیر. حئکمتلی بئر آدم دا اونو بئلیمه‌ینی ائدئعا اتسه، گئنه اونو تاپا بئلیمه‌جکدئر.

هامینین قَدَری بئر دئر

۹ بلهجه بونلارین هامیسینی اورهیمده آراشدیریب بو نتئجه‌یه گلدئم: صالحلر و حئکمتلی لر و اونلارین ائشلری تارینین آئنده دئر. ائستر سوگی اولسون ائستر نفرت، ائنسان قاباغینا نه چیخاجاغینی بئلمز. ۲ چونکی هامینین باشینا گلن احوالات بئر دئر؛ صالحلرئن و پئسلرئن، یاخشی لارین و یامانلارین، طاهرلرئن و نجئسلرئن، قوربان تقدئم ادئلرئن و قوربان تقدئم اتمه‌ینلرئن. نهجه یاخشی لارادیر، اله ده گوناهاکارلارادیر؛ آند ائچئلره ده آند ائچمکدن قورخانلارا کئمی دئر. ۳ گون آلتیندا یرئنه یتئرلئن بوتون شیلرئن پئسلئیی بوندادیر کی، هامیسینا راست گلن قدر بئر دئر. دوغوردان دا کی، ائنسانلارین اورهیی پئسلئکله دولودور؛ نه

حکمت سَفِهْلُکْدَن یاخشی دیر

۱۳ گون آلتیندا بله بئر حکمت ده گوردوم و منه چوخ تأثیر اتدی: ۱۴ کئچنک بئر شهر وار اندی، انچننده آز آدم. بؤیوک بئر پادشاه اونون ضئدنه قالخیب اونو آریا سالدی و اونون اطرافینا بؤیوک تله لر تنکدی. ۱۵ اورادا فاغیر آما حکمتلی بئر آدم یاشایردی و او، حکمتی ائله شهرى ختلاص اتدی. لاکئن هیچ کس بو فاغیر آدمی خاطیرلامادی. ۱۶ او زامان ددئم: حکمت قودرتدن یاخشی دیر، لاکئن فاغیر آدمین حکمتی تحقیر اولونور، و سؤزلی ایشدئلئم.

۱۷ حکمتلی آدمالارین سَس سئزلنکده ددئیی سؤزلر، سَفِهْلُرْنِ آراسیندا حاکم اولانین قیشقیرتیسیندان داها یاخشی دیر. ۱۸ حکمت موحاربیه سئلاحلاریندان یاخشی دیر؛ لاکئن بئر گوناهاکار چوخ یاخشیلیغی آزادان آپارار.

۱۹ اؤلوملچکلر عطارین یاغینی قوخودوب خاراب ادر، بئر آز عاغیلسیزلیق حکمت و حؤرم صاحبنه ده بله ادر.

۲ حکمتلی آدمین اورهی دوزلویه طرف یؤنه لر،

لاکئن سَفِهْنِ اورهی آیرئلئیه.

۳ عاغیلسیز بئر آدم، حتا گتدئیی یولدا دا عاغلی آز دیر

و هامیا عاغیلسیز اولدوغونو گؤرسه در.

۴ اگر حاکمئن قضی سنن اوستونه قالخسا،

یرئندن تَرِئمه؛

چونکی ساکتئلک، بؤیوک

گوناهاکلارین اوستونو اؤرت.

۵ گون آلتیندا گوردوم بئر پسلنک وار،

او دا حؤکمدارین آلئندن چیخان سهودر؛

۶ عاغیلسیز چوخ اوجا مقاملارا قویولور،

حال بو کی، وارلی لار آشاغیدا اوتورورلار. ۷ گوردوم کی، نجه قوللار اتلار اوستونده گدئرلر و ریشلر قول کئمی یرده پیرئئرلر.

۸ قویو قازان اؤزو اونا دوشر،

دوواری سؤگنی ده اتلان سانجار.

۹ داش گسنی داشلار یارالار،

اودون یارانی دا، اودون خطرہ سالار.

۱۰ اگر بالتا کوت اولسا،

اونون آغزینی دا ائنتلمیه ورمسه لر،

داها چوخ گوج صرف اولونمالی دیر؛

لاکئن حکمت آداما موؤفقئیت گتئر.

۱۱ اگر اتلان سحر اولونماقدان قباق سانجسا،

او زامان سحر یازدان دا فایدا یوخ.

۱۲ حکمتلی آدمین آغزینین سؤزلی

فیضلی دئر،

لاکئن سَفِهْنِ دوداقلاری اونون

هلاکینا یول آچار؛

۱۳ آغزینین سؤزلی عاغیلسیزلیقلا باشلانار،

سؤزلرئنن آخیری دا یامان دئلنکدئر.

۱۴ عاغیلسیز آدم سؤزو چوخالدار.

نه اولاجاغینی هیچ کس بئلمز؛

اوندان سونرا نه اولاجاغینی اونا کئم

دئیہ بئلر؟

۱۵ سَفِهْلُرْنِ چکدئیی زحمت اونلارین

اؤزلرئنی یورار،

اونلار شهره نجه گدجکلرئنی ده بئلملر.

۱۶ وای سنه، ای مملکت،

اگر پادشاهین بئر اوشاقدیر،

و ریشلرئن ضیافته سحر ارگن

باشلا ییرلار.

۱۷ خوش حالینا، ای مملکت،

اگر پادشاهین بئر نجهزاده دئر،

و ریشلرئن واختیندا،

کِفْلَمَک اوچون یوخ، قووت اوچون

پیرلر.

۱۸ تبئلنکدن اوئن دامی بیخیلار،

آلرئن تبئلئیندن ده او دامار.

۸ بئر آدام چوخ ائللر ده ياشاسا، اونلارين هاميسيندا شادليقلا ياشاسين. لاکئن قارائليق گونلرئن اولدوغونو دا ياددان چيخارتماسين، چونکي اونلار چوخ اولاجاقلار. گله جک هر شي باطللدئر.

۹ اي جاوان، جاوانليغيندا سوين، قوي اوره يئن سني جاوانليق گونلرئنده سويندئرستن. اوره يئنئن ائسته دئيئننده، گوزلرئنئن گوردوکلرئنده پري؛ لاکئن بئل کي، تاري بونلارين هاميسينا گوره سني موحاکنمه اده جکلدر.

۱۰ اوندان اوتری ده، گدری اوره يئنندن چيخارت، زحمتی ده بدنندن اوزاقلاشدير، چونکي جاوانليق دا، جاوانليغين قووتی ده باطللدئر.

۱۲ جاوانليق گونلرئنده سني يارادانی خاطيرلا؛ يامان گونلرئن گلمه يئنندن قاباق، او ائللرئن يتشدئيئنندن قاباق کي، دئيه سن: «اونلاردان خوشوم گلئر.» ۱ او واختدا کي، گون و ائشيق، آی و اولدوزلار حله سؤنمه يئيلر، بولودلار دا ياغيشدان سونرا حله قايتماييبيلار. ۲ او گونده کي، اوي ساخلایانلار آسنلرلر، پهلوانلار آيئلرلر، دئيرمان دارتانايلر آزالديقلاری اوچون ائشندن قاليرلار، پنجره لردن باخانلار قاراليرلار، ۳ کوچيه آچیلان قاپيلار باغلانيرلار، دئيرمانلار سسندن دوشورلر. او واختدا کي، آدام قوشون سسئندن اويانير و بوتون نغمه قيزلارينين سسی آلچالير. ۴ حتا او واختدا کي، اونلار اوجا يرلردن، يولون دهشتئندن قورخورلار. او واختدا کي، بادام آغاجی چئچکلئر، چيئرتهکه اوزونو گوجلجه چکئر، هوس ياتير. سونرا دا آدام اوز ابدی اويئنه گدئر و ياس توتانلار کوچه لره دوشورلر. ۵ گوموش زنجيری قوپماميش، قيزيل کاسا قيريلماميش، بولا ق باشيندا کوزه تنکه-تنکه اولماميش، قويو يانيندا چرخ سينماميش سني

۱۹ شادليق اوچون ضيافت ورلر و شراب حياتی کفله دولدورار؛ اما هر شيه جاواب اولان بولدور. ۲۰ پادشاهی حتا فکئرئنده ده سؤيمه؛ وارلی آدامی حتا ياتاق اوتاغيندا دا سؤيمه؛

چونکي گويون بئر قوشو ستنن سسنی آپارار، و گويده اوچان قوشلارين بئري مطلبی خبر ورر.

سعی اتمه يئن ديري

۱۱ چوره يئن سولار اوستونه آت، چونکي چوخ گونلردن سونرا اونو تاپارسان.

۲ يدي کئشييه، حتا سگئر کئشييه پای ور، چونکي ير اوزونده نه پئس گون گله جيئن بئلمئرسن.

۳ اگر بولودلار ياغيشدان دولو اولسالار، اوزلرئي ير اوزونه بوشالدارلار؛ اگر بئر آغاج دا جنوب و يا شمال طرفئنه ييخيلسا،

۴ ايله ييخيلديغي يرده ده قالار. يلی موشاهئده ادن توخوم سېمز، بولودلاری گورن ده بئجمز.

۵ نجه کي، يئلن يولونو بئلمئرسن، نجه کي، بويلو آروادين قاريندا سوموکلرئن نجه بويودويونو بئلمئرسن، ايله ده، بوتون بو شيلري يارادان تارينين ائشئرئي بئلمئرسن.

۶ توخومونو سحر واختی سېپ، آخشاما قدر آلئني دئئجلمک اوچون چکمه؛ چونکي بئلمئرسن کي، بو ياخشی اولاجاق، يوخسا او، يا دا هر ائکنسی بئرلئکده ياخشی اولاجاقلار.

جاوانليغيندا سني يارادانی اونوتما

۷ دوغرودان دا ائشيق شئرئندئر، گونشی گورمک ده گوزلره خوشدور؛

۱۱ حُكْمَتْلِي لَرْن سۆزلىرى بئز كىمى و
عالملىرىن سۆزلىرى دە برک وورولموش
مىخىلار كىمى دئ. اونلار بئر چوباندىن ورنلئ.
۱۲ بونلاردان علاوه، اوغولوم دئقئتلى اول. چوخ
كىتابلار يازماغا آخىر يوخدور. چوخ موطالئعه
دە بدن يورولدور.

۱۳ ائندى كى، هر شى ائندئلىب، مطلبىن
آخىرى بودور: تاريىدان قورخ، و اونون
امرلىرىنى ساخلا، چونكى ائىسانىن بوتون
وظئفهسى بودور. ۱۴ چونكى تارى هر ائشى،
هر گئزلى شىي، ائستر ياخشى ائستر يامان،
موحاكئمه يه چكه جكدئر.

يارادان تاريىنى خاطىرلا. ۷ چونكى تورپاق،
گلدئىي يره قايداجاق، روح دا اونو ورن
تارييا دؤنه جكدئر. ۸ او واعظ دئ: «باشدان
باشا باطنلئدر! هر شى باطنلئدر».

آخىر سۆز

۹ بوندىن علاوه، او واعظ، حُكْمَتْلِي اولدوغو
اوچون آداملار معرئفت اوئيرتمه يئنه داوام
وردى. بلى، او دئزلهدى، آختاردى و بئر چوخ
مثل ترتئب اتدى. ۱۰ او واعظ مقبول سۆزلىرى
تايماق اوچون تفتئش اتدى و اونون يازديقلارى
دوزدور؛ حَقَّقَتْن سۆزلىرى دئر.

